

ΟΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

ΛΕΩΝ Ο ΣΟΦΟΣ ΚΑΙ Η ΤΕΣΣΕΡΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ

"Ένα αυτοκρατορικό γεύμα. "Όπου ο Λέων επιτίθεται άκαθεκτος έναντιον του Πατριάρχου. Μία συγκινητική σκηνή. "Ο αυτοκράτωρ παρουσιάζει τo παιδί του στους άρχιερείς! "Η έξορα του Νικολάου. "Ο μοναχός Εϋθύμιος εκλέγεται Πατριάρχης. "Ο Κωνσταντίνος Πορφυρογέννητος στέφεται βασιλεύς τών Ρωμαίων. "Ο θάνατος του Λέοντος. "Ο άντιβασιλεύς "Αλέξανδρος. Τα μαρτύρια του Πατριάρχου Εϋθύμιου και του μικρού αυτοκράτορος κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Δ'.

Το ίδιο βράδυ της ημέρας, που έλαβε χώραν το επεισόδιο, που αναφέραμε στο προηγούμενο φύλλο, μεταξύ του αυτοκράτορος και του Πατριάρχου Νικολάου, ο Λέων παρέθεσε γεύμα στα άνακτορα στους άνωτέρους κληρικούς και στους άρχοντας.

"Έξαφνα, στα επιδόρπια, ο αυτοκράτωρ, στρεφόμενος προς τον παρακαθήμενο Πατριάρχη, άρχισε, παρουσίμ δίων, να του μιλήσει δριμύτητα. Του δήμησε τις ύποσχέσεις του και τις κολακείες του και έπειτα τον απέκάλυψε άπροκάλυπτα έσως και ψεύτη.

"Έπειτα, παίρνοντας μαζί του τους άνωτέρους κληρικούς στα ίδια αίθρα διαμερισμάτου, τους μίλησε με δάκρυα στα μάτια, αναφέροντάς τους πόσο δυστυχής ύπήρξε στους τρεις προηγούμενους γάμους του και έπειτα, αφού τους παρουσιάζει τo παιδί του, τo σπρώχνει στην άγκαλιά του και τους παρακάλεσε να τo εύλογήσουν και να προσευχηθούν γι' αυτό. "Η συγκινητική αυτή σκηνή έκανε πολλούς από τους "Επισκόπους να υλακώσουν και, άπαρηγόνητοι τον Πατριάρχη, να τειθούν με τo μέρος του Λέοντος.

"Έτσι τὰ πράγματα γοργά-γοργά τραβούσαν προς μία αίσια λύση για τo Λέοντα. "Εντομαξαζή έφτασαν από τη Ρώμη και οι άπεσταλμένοι του Πάπα, φέρνοντας την έγκρισή του για τόν τέταρτο γάμο τού αυτοκράτορος, γιατί στη δικτική "Εκκλησία, όπου ο τέταρτος γάμος δέν άπαγορεύεται, η άτηρσις του Λέοντος είχε φανή πολύ φυσική. "Ο Πατριάρχης Νικολάος άρνήθηκε τότε ναρθή σε άσιασθήσασε έπικοινωνία με' αυτούς τους ξένους, οι όποιου, καθώς έλεγε, "είχαν πάει στην Πόλη για να τους κηρύξουν τον πόλεμο. Μά επειδή οι αυτές η ενίργειές του πήγαν χαμένες, γιατί τo μεγαλύτερο μέρος του Κλήρου έξαγοράστηκε από τόν αυτοκράτορα και τόν έγκρατέλιεψε. "Όσοι πάλι τού έμειναν πιστοί, έξορίστηκαν, ως ότου, στο τέλος ο Λέων, για ν' άπαλλάξη τόν Κλήρο από την έπίδραση του Νικολάου, άποφάσισε να λάβη μέτρα και έναντιον αυτού τού ίδιου.

"Έτσι, την 1 Φεβρουαρίου, κατά τo τέλος του έπισήμου άνακτορικού γευμάτου, ο αυτοκράτωρ άρχισε να κατηγορή σφοδρά τόν Πατριάρχη και να τόν καταγέλη δημοσία για τις σχέσεις του με τόν άντάτη Λούκα και για την προδοσία. "Έπειτα άπ' αυτό, την άλλη μέρα, διάταξε να συλλάβουν τo Νικόλαον και να τόν στείλουν υπό αυστηρά φρουρίσην σ' ένα μοναστήρι της "Ασίας.

Σέ λίγες ημέρες κατόπιν συνήλθε η "Ιερά Σύνοδος και έπεκράωσε τo γάμο τού αυτοκράτορος και κατηγορήσασε τη διαταγή, διά της όποιας άπαγορεύεται η εισοδος του στην εκκλησίαις. Μά επειδή ο Νικόλαος, παρ' όλη την έξορα του, έξακολουθούσε να έμπνεή στην άνησι του, ο αυτοκράτωρ τόν εκάλισε να ύποβάλη την παραίτησή του. Αδός τόν άναγκάστηκε να ύποκύνη, γιατί φοδόνταν μήπως ο Λέων τόν καταβιάξη επί εσχάτη προδοσία. Είς άντιπατάσασιν του ο Μητροπολίτης άνδύσασαν στον Πατριαρχικό θρόνον τόν ευσεβή και αίσθητο μοναχό Εϋθύμιο, ο όποιος, παρ' τις άρχικές άντιρρήσεις του ν' άποδεχθή τo αξίωμα αυτό, άναγκάστηκε στο τέλος να ύποκύνη στις παρακλήσεις τών "Επισκόπων, τών άπεσταλμένων τού Πάπα και τού αυτοκράτορος.

Μέ τόν συμβιβασμό αυτό ο Λέων κολικωνόταν να πιστεύη ότι είχε τεματισθεί, σύμφωνα με τις έπιθυμίες του, τo ζήτημα τού τεταρτου γάμου του. Στην πραγματικότητα όμως, έξ ατίας του, άληθινό σίχισμα είχε δημιουργηθεί στην δοθόδοξο "Εκκλησία. "Ο Κλήρος είχε χωριστεί στα δύο και οι μισοί κατ'άδες ήσαν με τo μέρος του Εϋθύμιου και οι άλλοι μισοί με τo μέρος του Νικολάου. "Εκλεκτοί Μητροπολίτες

είχαν έξοριστεί, επειδή ύποστηρίζαν τόν έξοριστο Πατριάρχη, καταδιώξεις είχαν διαταγεί και οι άντίθετοι έφυλάσσοντο. "Όλα αυτά όμως τὰ μέτρα προκάλυσαν την άγανάκτηση του λαού έναντιον τού Λέοντος, της Ζωής και αυτού τού νέου Πατριάρχου. Αίθελαι αναλωρούσαν καθημερινώς έναντιον τους, χωρίς να κάνουν διάκριση μεταξύ τους, μολοντί η σπάσις τού Πατριάρχου ύπήρξε πάντοτε άφογος. "Όταν μάλιστα ο Λέων έξήτησε άπ' αυτών να μνημονεύται και τo όνομα της Ζωής, υπό την ιδιότητα της ως Αίγουιστας, στις προσευχές που εύβάλλοντο στην "Αγία Σοφία, ο Πατριάρχης άρνήθηκε άπλότως να τo δεχθή αυτό, παρ' όλες τις ίκεσίες και τις απειλές της αυτοκρατειρας και παρ' όλη την όργη τού αυτοκράτορος, ο όποιος σκέφτηκε για μία στιγμή να τόν εκθρονίση.

"Ότόσο ο Εϋθύμιος συγκρατητέθη, στις 9 "Ιουνίου 911, να στέψη έπίσημος μέσα στην "Αγία Σοφία τόν νέο τού Λέοντος, τo νεαρό Κωνσταντινόν Πορφυρογέννητο, βασιλέα τών Ρωμαίων. "Έτσι, χωρίς στη διπλωματιότητά του και την έπισημίτην του, ο Λέων ΣΤ', παρ' όλες τις άντιθέσεις που συνάντησε, επέτρεψε τούς σκοπούς του.

Το ζήτημα όμως της τετραγαμίας τού Λέοντος έμελλε ν' άναστατάσθη επί πολύ άκόμα τη Βυζαντινή Αδτοκρατορία. Γι' αυτό, όταν τo Μάιο του 912 ο Λέων επέβηνε έξαφνα, άμέσως τo ζήτημα αυτό παρουσιάστηκε άλι επί τάπητος. "Έπ' έπτά χρόνια μετά τo θάνατο του δυο άντίπαλοι φιλόδοξοι βροσκόντασσαν άντιμέτωποι και παλεμώσαν με όλα τὰ μέσα. "Ο ένας ήταν η Ζωή, η όποια ύπερασπιζόταν με κάθε τρόπο τo αυτοκρατορικό τo δικαίωμα, τo γάμο της και τo παιδί της, και ο άλλος ο Πατριάρχης Νικόλαος, ο όποιος ήθελε να εκδιωχθή και να πραγματοποιηθή την άσολμητή έπιθυμία του, συγκρατητώντας στα χείρια του όλη την έξουσία.

Είς' άλλθεια ότι, σύμφωνα προς τις ύποσχέσεις που είχε δώσει η Σύγκλητος τού Λέοντος, ο γάμος τού Κωνσταντίνου άνεκηρύχθη, άμέσως μετά τo θάνατο του, αυτοκράτωρ. Είχε όμως συνέταξο στο θρόνο και κηδεμόνα τo θείο του "Αλέξανδρο, τού όποιου η πρώτη δουλειά ήταν να διάψη βάνασαη τη Ζωή από τo παλάτι και ν' άνακαλέση στον πατριαρχικό θρόνο τόν έκπτωτο Νικόλαο.

"Έτσι ο Πατριάρχης έναγώνισα από την έξορα του, διαφρασμένος για έκδιωξη. "Αγέρωχος τάρα στο θρίαμβο του και πιο άναδής από πριν, άρχισε να καταδιώκη με πείσμα δλους τούς έχθρούς του, ειχαρτώντάς έτσι και τόν κηδεμόνα τού μικρού αυτοκράτορος, τού όποιου έξυμνηροτόσασε την πολιτική.

Και πρώτα-πρώτα έξέλασε έναντιον τού νεαρότου Εϋθύμιου και τόν εκάλισε να παρουσιάσθη για να άπολογηθή ενώπιον ειδικής Συνόδου, που είχε συνέλθει στο παλάτι. "Έκει ο δυστυχισμένος Εϋθύμιος, όχι μόνο άναθεματίστηκε και κηρύχτηκε έπισωτος, αλλά ο Νικόλαος, λημονώντας τη θέα του, έφτασε μέχρι τού σημείου να τόν έξυβρίσθη κτηνωδώς, ενώ οι ύπηρετές του, κατά διαταγή του, οίχτηκαν άπάντα του, τού έξέωσαν τo ράσο, τόν έρριξαν κάτω, τού έξορρίζωσαν τὰ γένεια, τού έσπασαν τὰ δόντια και στο τέλος τόν έθειραν τόσο άγρια με κλωτσιές και γροθιές, όστε έμεινε επί πολλή ώρα άναίσθητος και μόλις έξγειρε από τo θάνατο.

Μά αυτό δέν έφτανε μόνο για να κατακραύνη τη μανία τού Νικολάου, ο όποιος έννοσασε να εκδιωχθή δλους εκείνους, οι όποιοι είχαν συντελέσει στην έξορα του και στη θυμωμένη του, και αυτών άκόμα τόν νεαρό Λέοντα. "Έτσι, σ'

ΤΟΥ ΧΑ'ΙΝΕ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Στόν ύπνο θαροδασε την κόρη ενός κόρη.
τὰ μάγουλα πάχει βρεμμένα, χλωμά.
Σέ πράσινο δέντρο άποκάτω είχα γειράει.
και μέσ' στην άγκάλη την είχα άπαλά.

Της είπα: — εδέν θέλω τού κόρη τo θρόνο.
τ' όλόγυρο μήτε δέν θέλω ραβδί.
Δέν θέλω κορώνα διαμάντην, μόνο
έσε θέλω νύχκο πακόρη παιδί.

— Δέν γίνεται, τότε άποκριθή. Στοχάσου.
κοιμάμαι σπών τάρπον έδω και καιρό.
Τη νύχτα μονάχα σπώνω κοιτά σου,
μονάχα τη νύχτα γιατί σ' αγαπώ! »

Μετάφρ. ΛΕΑΝΔΡΟΥ Κ. ΠΑΛΛΑΜΑ



